

Slovenská republika - Stratégia pre krajinu

2017-2022

Odsúhlasená radou Banky na jej zasadnutí 29.11.2017

European Bank
for Reconstruction and Development

Preklady textu originálneho dokumentu sú poskytnuté EBRD výlučne pre potreby čitateľa. EBRD sa primerane postarala o zabezpečenie autenticity prekladu, avšak, EBRD nezaručuje ani neschvaľuje presnosť prekladu. Spoliehanie sa na takýto preklad je na vlastné riziko čitateľa. Za žiadnych okolností nebudú EBRD, jej zamestnanci alebo agenti zodpovední voči čitateľovi alebo komukoľvek inému za akúkoľvek nepresnosť, chybu, vynechanie, vymazanie, nedostatok a/alebo akékoľvek pozmenenie akéhokoľvek obsahu prekladu, bez ohľadu na príčinu, alebo za akékoľvek škody z nich vyplývajúce. V prípade akéhokoľvek nesúladu alebo rozporu medzi anglickou a preloženou verziou, bude rozhodujúca anglická verzia

Obsah a slovník pojmov

Obsah		Slovník klíčových pojmov	IFI	medzinárodná finančná inštitúcia
Zhrnutie	4	ABI	IPO	uviedenie na burzu
Slovenská republika - Pohľad EBRD	5	ATC	MSME	mikro, malý a stredný podnik
I. Realizácia predchádzajúcej stratégie - 2012-2016	6	BEEPS	MunSEFF	Úverový program na podporu financovania energetickej efektívnosti v obciach
Kľúčové výsledky prechodu dosiahnuté počas platnosti predchádzajúcej stratégie	6	CEB	MCCF	multilaterálny fond emisných povoleniek
Výzvy pri realizácii a kľúčové zistenia	8	COOs	NPL	zlyhaný úver
II. Hospodársky kontext	9	COP21	ODA	oficiálna rozvojová pomoc
Makroekonomický kontext a výhľad na strategické obdobie	9	E&S	MSP	malé a stredné podniky
Kľúčové výzvy pri prechode	10	EBRD	PPP	verejno-súkromné partnerstvo
III. Priority vlády a zapojenie dotknutých subjektov	12	EIB	PTI	dopad zmeny na portfólio
IV. Definovanie priorít stratégie EBRD pre Slovenskú republiku	13	EIF	R&D	výskum a vývoj
V. Rámec činností a výsledkov	15	EŠIF	SlovSEFF	Úverový program na podporu financovania energetickej efektívnosti v súkromnom sektore
VI. Mapovanie doplnkovosti medzinárodných partnerov v oblastiach podnikania EBRD	16	ETI	TC	technická spolupráca
VII. Riziká pri realizácii a environmentálne a sociálne dopady	17	ETS	VCIP	investičná platforma pre rizikový kapitál
VIII. Hodnotenie spolufinancovania donorov	18	emisiami		
Príloha - Politické zhodnotenie	20	EK		
		EÚ		
		E&S		
		FDI		
		FI		
		GEFF		
		GET		
		GHG		

Stratégia pre Slovenskú republiku– Zhrnutie

Slovenská republika je zviazaná v praxi realizovať a realizuje princípy demokracie s viacerými politickými stranami, plurality a trhovej ekonomiky v súlade s podmienkami uvedenými v článku 1 Dohody o založení Európskej banky pre obnovu a rozvoj („Banka“). Krajina počas procesu získavania členstva v EÚ v roku 2004 skonsolidovala svoj demokratický systém a naďalej v tomto procese pokračuje.

S HDP na obyvateľa dosahujúcim 77 percent priemeru EÚ je Slovenská republika druhou najbohatšou ekonomikou v stredoeurópskom a pobaltskom regióne. Rast sa v roku 2016 držal na stabilnej úrovni 3,3 percenta a ťahala ho silná súkromná spotreba a čistý vývoz. Od začiatku 90. rokov 20. storočia krajina obdivuhodne pokročila pri prechode zo systému plánovaného hospodárstva, pričom zaznamenala veľký progres vo všetkých šiestich parametroch udržateľnej trhovej ekonomiky určených Bankou, konkrétne v konkurencii, dobrej správe, ekológii, inkluzivite, pružnosti a integrácii. Ako celok už krajinu od vybudovania udržateľnej trhovej ekonomiky delí len malý krok.

Uvedené výsledky zodpovedajú krajine v pokročilej fáze prechodu, v ktorej sa prechodové medzery zužujú. Výrazná finančná podpora z EÚ (15,3 mld. EUR z EŠIF na roky 2014-2020) a EIB (2,47 mld. EUR investícií v rokoch 2014-2016) v spojení s vysoko likvidným sektorom komerčných bánk významne obmedzili príspevok Banky (300 mil. USD v rámci 12 transakcií v rovnakom období). V roku 2017 je činnosť Banky v zásade obmedzená na kryté dlhopisy a úverové linky na energetickú efektívnosť, pričom druhé menované budú na ďalšie pokračovanie potrebovať finančnú podporu vlády. Nie je pravdepodobné, že by sa toto obmedzenie príspevku Banky zmenilo.

V tomto svetle sa veľkosť potenciálneho rozsahu činností Banky znižuje. Po zohľadnení reformných priorít krajiny, konkurenčných výhod Banky v porovnaní s inými medzinárodnými finančnými inštitúciami a oblasti, v ktorých Banka prispieva, nová stratégia je zákonite selektívnejšia a realitickejšia a zameriava sa na zostávajúce medzery v **konkurencieschopnosti** krajiny a **prechode na zelenú ekonomiku**. Najväčšie zostávajúce medzery podľa Posúdenia parametrov prechodu EBRD sú v oblastiach správy a inklúzie, EBRD však disponuje len obmedzenými prostriedkami na riešenie týchto otázok, pričom veľké množstvo z týchto a súvisiacich záležitostí riešia vládne programy s krytím z EŠIF. Bez ohľadu na to však bude Banka naďalej pozorne reagovať na príležitosti v implementácii kľúčových priorít stratégie pre krajinu v slabšie obslužených regiónoch alebo spôsobmi, ktoré podporujú hospodársku inklúziu.

S týmto vedomím bude Banka v Slovenskej republike rozvíjať nasledujúce strategické priority:

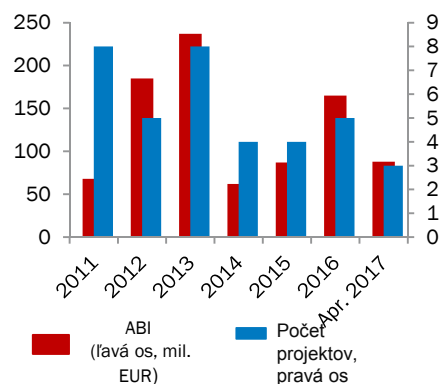
- Rozvíjanie konkurencieschopnosti pomocou špičkových finančných nástrojov a štruktúr a
- Podpora prechodu na zelenú ekonomiku pomocou špecializovaných spôsobov financovania.

Slovenská republika - Pohľad EBRD

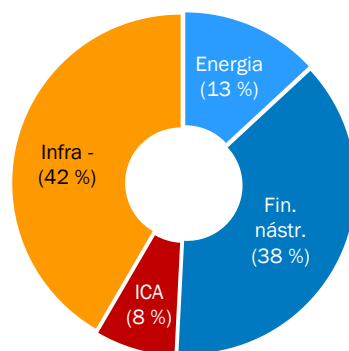
Investičná činnosť EBRD v Slovenskej republike

Portfólio	435 mil. EUR	Počet aktívnych projektov	31
Podiel inv. do imania	13 %	Prevádzkové aktíva	250 mil. EUR
Podiel súkr. sektora ¹	100 %	Čisté inv. spolu	2 353 mil. EUR

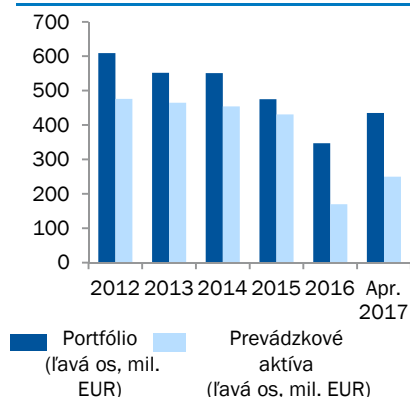
ABI a operácie

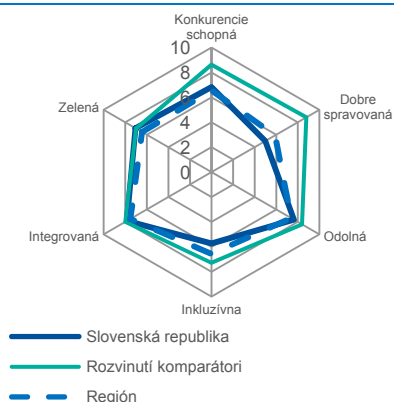
Štruktúra portfólia²

Dynamika portfólia

Prechodové medzery³

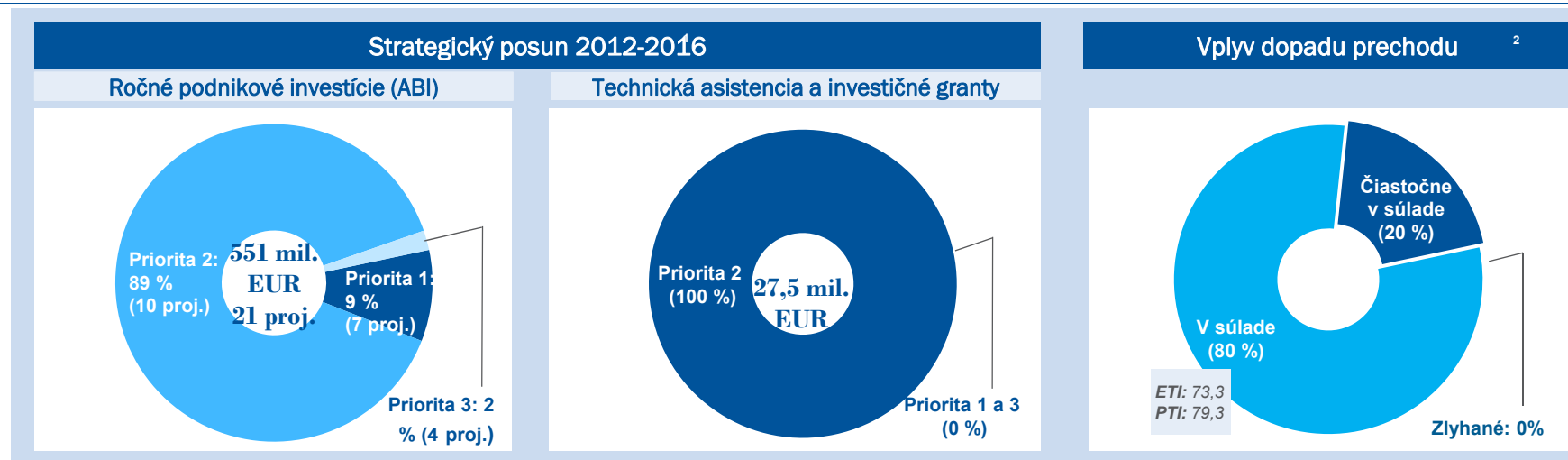
Slovenská republika Kontextové údaje

Obyvateľstvo (mil.) ⁴	5,4	2015
HDP na obyvateľa (PPP, USD) ⁴	28 254	2015
Index globálnej konkurencieschopnosti (WEF)	65. miesto zo 138	2016
<i>Ukazovatele BEEPS EBRD a Svetovej banky</i>		
% firiem, ktoré za hlavnú prekážku považujú prístup k financovaniu	12,4 %	2013
% času, ktoré manažment venuje práci s reguláciou	8,2 %	2013
% firiem, ktoré za hlavnú prekážku považujú neformálny sektor	13,2 %	2013
Nezamestnanosť mladých (%) ⁴	22,9 %	2016
Účasť žien na trhu práce (%) ⁴	51,4 %	2016
Spotreba energie toe/tis. 2005 USD (TPES/GDP) ⁵	0,16	2014
Produkcia emisií/GDP (kgCO ₂ /05'\$) ⁵	0,2	2014

¹ Kumulatívne investície Banky: 5-ročný základný obrat portfólia. ² K aprílu 2017. ³ Metodické podrobnosti nájdete v Diagnostike krajiny. ⁴ WDI Svetovej banky ⁵ Energetický atlas IEA

1. Realizácia predchádzajúcej stratégie - 2012-2016

1.1. Kľúčové výsledky prechodu dosiahnuté počas platnosti predchádzajúcej stratégie

Priorita 1: Prehĺbenie finančného sprostredkovania a podpory pre MSP

Kľúčové výsledky prechodu

- Vzhľadom na dostupnú likviditu **neexistoval zo strany komerčných bánk ako celku dopyt po externom financovaní určenom pre MSP.**
- Výnimkou sú **linky na energetickú efektívnosť**, ktoré profitujú z technickej asistencie a grantových motivátorov úspor energie, pri ktorých sa v rámci celej krajiny poskytlo vyše **500 malých podúverov** prostredníctvom programov SlovSEFF a MunSEFF.
- EBRD ďalej podporila **šesť nových súkromných akciových fondov** s nominálnou alokáciou v Slovenskej republike vo výške 20, 9 mil. EUR³, ktoré aktívne vyhľadávajú príležitosti v Slovenskej republike a pôsobia v regióne.
- EBRD sa aktívne podieľa na rozširovaní/prehľbovaní finančných trhov, vrátane **podpory prvých infraštruktúrnych dlhopisov** v regióne EBRD cez súkromného koncesionára (200 mil. EUR).
- Banka ďalej spustila dialóg o politike s centrálnou bankou, Ministerstvom financií a miestnymi finančnými inštitúciami za účelom **zlepšenia miestnych predpisov o krytých dlhopisoch**. Diskusie tvorili základ rámca vo výške 200 mil. EUR schváleného v decembri 2016, z ktorého sa následne 80 mil. EUR podpísalo/načerpalo.

1. Strategické priority na 2012-2016: 1) Prehĺbenie finančného sprostredkovania a podpory pre MSP; 2) Podpora investícií do infraštruktúry, energetickej bezpečnosti a energetickej efektívnosti; 3) Podpora cezhraničnej spolupráce a investícií.

2. Vplyv dopadu prechodu odráža, s akou pravdepodobnosťou projekty dosiahnu prechodový dopad, ktorý sa od nich pri podpise očakával.

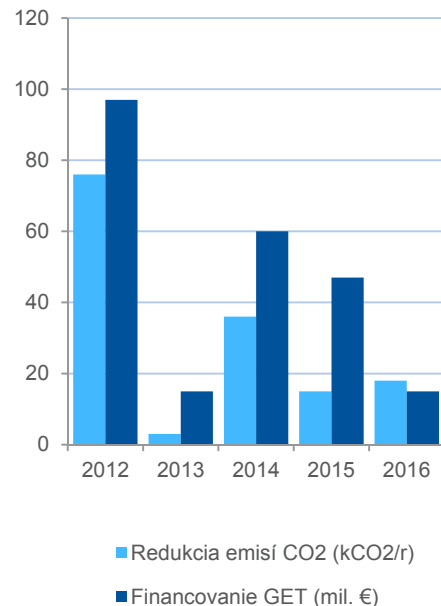
3. Za obdobie november 2012 - december 2016.

1. Realizácia predchádzajúcej stratégie - 2012-2016

1.1. Kľúčové výsledky prechodu dosiahnuté počas platnosti predchádzajúcej stratégie

Priorita 2: Podpora investícií do infraštruktúry, energetickej bezpečnosti a energetickej efektívnosti

Prechod na zelenú ekonomiku (GET)

Kľúčové výsledky prechodu

- Hoci veľké projekty sú vzácné, EBRD naďalej podporovala **rozvoj infraštruktúry**. Okrem refinancovania dlhopisov na rýchlostnú cestu R1 za 200 mil. EUR Banka poskytla nadradený dlh vo výške 148 mil. EUR (spolu s EÚ, EIB a komerčnými bankami) ako súčasť **PPP financovania za 1 mld. EUR pre obchvat Bratislavy D4/R7**.
- Počas platnosti stratégie investovala viac ako 230 mil. EUR do financovania GET. **SlovSEFF a MunSEFF boli veľmi aktívne**, pričom:
 - v rámci SlovSEFF sa poskytlo 129 podúverov, v rámci MunSEFF 387
 - dosiahla sa celková úspora energie vo výške 606 646 (GJ/ročne)
 - nainštalovalo sa viac ako 4,12 MW obnoviteľnej energie.
- **SlovSEFF III (rámec do výšky 100 mil. EUR) spustený** - s podporou inovatívnej emisnej transakcie medzi Španielskom a Slovenskou republikou, zrealizovanou cez MCCF, spoločnú iniciatívu EBRD a EIB na boj proti klimatickej zmene.
- EBRD v rámci MunSEFF tiež alokovala 90 mil. EUR dvom bankám, pričom sa zamerala na obnoviteľné energie, obecné a obytné budovy a infraštruktúru miest a obcí.
- Závazky v oblasti GET však kolísali. Objem v roku 2016 kvôli skončeniu MunSEFF a relatívne pomalšiemu vývoju portfólia/zásobníka v SlovSEFF III poklesol.
- EBRD spolupracovala s Ministerstvom životného prostredia na získaní grantov na platby stimulov a financovaní technickej asistencie na podporu **nového programu GEFF**.

Priorita 3: Podpora cezhraničnej spolupráce a investícií

Kľúčové výsledky prechodu

- EBRD bola v tejto Priorite **čiastočne úspešná**. Značná likvidita v bankovom sektore, dostupnosť významného objemu financovania z EÚ a zužovanie prechodových medzier obmedzovali príspevok Banky a jej schopnosť plniť.
- Väčšina väčších spoločností zapojených do cezhraničných investícií je bankami veľmi dobre obslužená. EBRD však podpísala **úver vo výške 4,5 mil. EUR v júli 2016** so slovenskými zadávateľmi na výstavbu skupiny bioplynových prevádzok v Srbsku. Prvá tranža vo výške 3,1 mil. EUR je plne vyčerpaná a preinvestovaná, druhá tranža vo výške 1,4 mil. EUR je v procese schvaľovania.

1. Realizácia predchádzajúcej stratégie - 2012-2016

1.2. Výzvy pri realizácii a kľúčové zistenia

Kontext realizácie: Hoci EBRD v Slovenskej republike od schválenia predchádzajúcej stratégie v novembri 2012 investovala vyše 550.mil. EUR, 63 % z tejto celkovej sumy tvoria dva veľké infraštruktúrne projekty. Banka je odvtedy schopná získať a uzavrieť v priemere len 4-5 projektov ročne. Tento výkon odzrkadľuje znížený príspevok Banky v krajine v pokročilej fáze prechodu, kde sa prechodové medzery zužujú, ako aj hojný prítok prostriedkov z EŠIF a úverov z EIB a existenciu bankového sektora s vysokou likviditou a dostatkom prostriedkov na tradičné dlhové financovanie firemného sektora. V roku 2017 je preto činnosť Banky v zásade obmedzená na kryté dlhopisy a úverové linky na energetickú efektívnosť, pričom druhé menované budú na ďalšie pokračovanie potrebovať finančnú podporu vlády. Všetky tieto faktory od EBRD vyžadujú, aby zaostrila svoje strategické zameranie a pôsobila v cieľných oblastiach, kde jej príspevok zostáva. S takýmto zúženým zameraním sa preukáza pozitívne vplyvy činnosti Banky pravdepodobne za menej ako päť rokov.

Výzvy pri realizácii

- Na strane ponuky, slovenské komerčné **banky sú vysoko likvidné a financií z EÚ a EIB je dostatok**. Na strane dopytu veľké nadnárodné subjekty prítomné v krajine často majú prístup k iným zdrojom financovania a životaschopné MSP sú dobre obslužené miestnymi bankami. Tieto okolnosti nechávajú Banke obmedzené možnosti na pôsobenie v súkromnom sektore.
- **Zužovanie prechodových medzier** prinieslo aj klesajúcu potrebu podpory zo strany Banky. Najväčšie celkové medzery sú v inklúzii a správe, kde má EBRD len obmedzené nástroje a veľký počet týchto a súvisiacich otázok riešia vládne programy s financovaním z EŠIF.

Kľúčové zistenia

- Zacieliť strategické zameranie na použitie flexibilného a inovatívneho prístupu pri poskytovaní **finančných produktov pre medzery na trhu** (napr. krytých dlhopisov, infraštruktúrnych dlhopisov, private equity/rizikového kapitálu, GEFF), kde je príspevok EBRD najväčší.
- Zamerať sa na **úzke podoblasti konkurencieschopnosti a Zelenej ekonomiky**, kde stále existujú prechodové medzery a kde EBRD stále ponúka príspevok navyše (napr. štruktúrované dlhové a akciové financovanie pre inovatívne a na rast orientované spoločnosti (vrátane VCIP), ako aj úvery na energetickú efektívnosť cez finančných sprostredkovateľov, posilňujúce EŠIF všade, kde sa to dá).

2. Hospodársky kontext

2.1 . Makroekonomický kontext a výhľad na strategické obdobie

Slovenská republika má silne exportne orientované hospodárstvo a je dobre integrovaná do stredoeurópskeho a pobaltského regiónu, aj keď niektoré prechodové medzery zostávajú.

Slovenská republika Hlavné makroekonomické parametre	2014	2015	2016	2017 proj.
Rast HDP (% medziroč.)	2,6	3,8	3,3	3,2
Inflácia cez CPI (% priem.)	-0,1	-0,3	-0,5	1,3
Hospodárenie vlády (% HDP)	-2,7	-2,7	-1,7	-1,2
Zostatok bežného účtu (% HDP)	1,2	0,2	-0,7	-0,2
Čisté FDI (% HDP)	-0,6	0,0	0,6	-0,3
Vonkajší dlh (% HDP)	89,2	85,4	91,1	89,0
Celkové investície na HDP (%)	20,4	23,0	20,2	22,0
Hrubý všeobecný dlh vlády (% HDP)	53,6	52,5	51,9	51,0
Úvery súkromnému sektoru (% HDP)	51,0	54,0	57,4	60,0
Nezamestnanosť (%)	13,2	11,5	9,6	7,5
Nominálny HDP (mld. EUR)	75,9	78,7	81,0	84,6

- Slovenská republika je **druhou najbohatšou ekonomikou** v stredoeurópskom a pobaltskom regióne, HDP sa od roku 1991 zoštvornásobilo a v roku 2016 dosiahlo 77 % priemeru EÚ.
- **Rast je stabilný**, vo výške 3,8 % za rok 2015 a 3,3 % za 2016, ťahá ho výrazná súkromná spotreba a čistý export.
- **Export predstavuje takmer 100 % HDP** a je sústredený najmä v automobilovom sektore. HDP je vystavený fluktuáciám v EÚ a svetovej ekonomike ako celku. Krajina je kľúčovým účastníkom globálnych hodnotových reťazcov, ale jej exportná **pridaná hodnota zostáva nízka**.
- Priemyselná činnosť a zamestnanosť sa sústreďujú okolo Bratislavy. Napriek tomu, že EÚ aj EIB venujú prostriedky na regionálny rozvoj, **pretrvávajú významné regionálne disparity**.
- **Dlhodobá nezamestnanosť** (12 mesiacov a viac) predstavuje 60,2 % celej nezamestnanosti – je druhá najvyššia v EÚ a sústredená najmä vo východných oblastiach krajiny.
- Verejné investície sú úzko naviazané na **absorpciu fondov EÚ**, ktorá **je stále pomalá**. Krajina dostala na obdobie 2014-2020 sumu 15,3 mld. EUR z EŠIF, najvyššie grantové prostriedky z EÚ na obyvateľa po Estónsku.

2. Hospodársky kontext

2.2 . Kľúčové výzvy pri prechode¹

Konkurencieschopnosť (6.82)

- **Všeobecné podnikateľské prostredie** je priaznivé a hospodárstvo profituje z **veľkého prítoku FDI**.
- Hoci bankový sektor má významnú likviditu, **prístup k financovaniu** zostáva pre SME a inovatívne firmy zložitý. Štartovací a rizikový kapitál a investície do majetku sú obmedzené.
- **Nízke výdavky na výskum a vývoj** obmedzujú schopnosť firiem inovovať a generovať pridanú hodnotu, čím sa brzdí **produktivita**.
- **Schopnosti pracovných síl** zostávajú **problémom**: vzdelávacie/učňovské programy nezodpovedajú potrebe trhu.
- **Nedostatok infraštruktúry** na východe obmedzuje konkurencieschopnosť.
- **Neformálny sektor negatívne** ovplyvňuje viac ako 40 % firiem (BEEPS V).

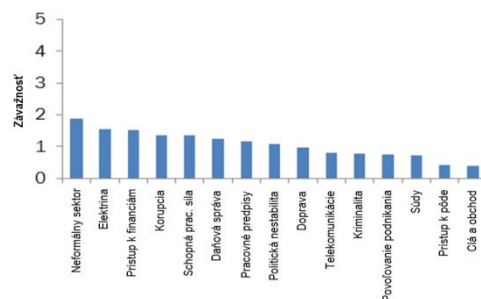
Správa (4.98)

- **Činnosť súkromného sektora spomaľujú pretrvávajúce bariéry**, ako meniace sa predpisy, zložitá byrokracia a slabé predpisy pre plat. neschopnosť, hoci zmena zákona o platobnej neschopnosti prijatá v marci 2017 by druhý problém mohla zlepšiť.
- **Boj proti korupcii** zostáva vážnou výzvou. Vláda nedávno podpísala Memorandum o porozumení s OECD na podporu spolupráce v tejto oblasti.
- **Vo verejnom obstarávaní** existuje významné zadávanie bez konkurencie.
- Dôvera v **nezávislosť súdnictva** je nízka. Nový **zákon o verejnej službe** by však mohol pomôcť obmedziť politický vplyv vo verejnej správe.
- Vláda spustila **projekt Hodnota za peniaze** v rámci všeobecného rozpočtu na zlepšenie efektívnosti výdavkov.

Pružnosť (7.64)

- **Bankový sektor** je vysoko likvidný a zostáva primárnym zdrojom financovania. **NPL** sú nízke (4,4 % na konci 2016).
- Avšak **prístup k iným ako bankovým financiám** je stále obmedzený. Alternatívne zdroje financií (napr. private equity a kapitálové trhy) stále chýbajú.
- **Energetická závislosť** je nad priemerom EÚ, dováža sa 58,7 % energie (2015).
- Hospodárstvo a export **sú závislé od jedného dominantného odvetvia: automobilového priemyslu**. Súvisiaci prítok FDI je prínosom pre krajinu, ale spôsobuje jej zraniteľnosť externými šokmi.

Hlavné obmedzenia podnikania

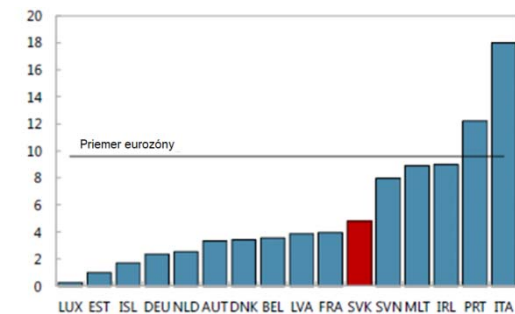
Zdroj: EBRD BEEPS V

Ukazovatele správy vo svete

Ukazovateľ	Krajina	Rok	Percentilové poradie (0 až 100)
Hlas a zodpovednosť	Vysokoprijimové OECD	2015	~85
	Slovenská republika	2015	~75
Politická stabilita a neprítomnosť násillia/teroru	Vysokoprijimové OECD	2015	~75
	Slovenská republika	2015	~85
Efektívnosť vlády	Vysokoprijimové OECD	2015	~85
	Slovenská republika	2015	~75
Kvalita regulácie	Vysokoprijimové OECD	2015	~85
	Slovenská republika	2015	~75
Vláda zákona	Vysokoprijimové OECD	2015	~85
	Slovenská republika	2015	~75
Kontrola korupcie	Vysokoprijimové OECD	2015	~85
	Slovenská republika	2015	~75

Zdroj: Databáza Svetovej banky Ukazovatele správy vo svete

NPL, percento celkových úverov

Zdroj: Ukazovatele finančnej stability MMF

1. Viac podrobností nájdete v Diagnostike krajiny EBRD. Predbežné prechodové skóre merané na mierke 1-10, kde 10 predstavuje hranicu - do dokončenia metódy sa môže zmeniť.

2. Hospodársky kontext

2.2 . Kľúčové výzvy pri prechode

Integrácia (7.85)

- Dynamická a exportne orientovaná ekonomika krajiny je **v regióne dobre integrovaná**. Prítok FDI a obchodná integrácia patria medzi najvyššie v regióne.
- Avšak **pretrvávajú významné disparity** medzi západom a východom krajiny.
- **Nedostatok vhodnej dopravnej, najmä cestnej infraštruktúry** na východe spomaľuje investície a bráni integrácii do globálnych hodnotových reťazcov.
- **Ďalšia diverzifikácia energetických zdrojov**, vrátane rozvoja alternatívnych obnoviteľných energií, je potrebná.

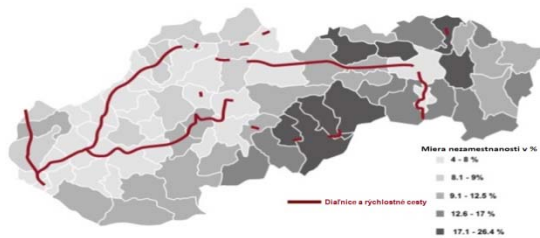
Prechod na zelenú ekonomiku (7.05)

- Napriek poklesu spotreby energie o takmer 40 % od vstupu do EÚ zostáva **spotreba energie a uhlíka** medzi najvyššími v EÚ.
- Inštitucionálny rámec pre **obnoviteľné energie** stále nie je úplne adekvátny.
- V roku 2015 bolo z **obnoviteľných zdrojov** len 12,9 % energie. Len 5,3 % energie použitej v doprave pochádzalo zo zelených zdrojov.
- Sektor bývania má vysoké potreby v oblasti **energetickej efektívnosti**, najmä vo vykurovaní.
- **Zlepšovanie prenosových a distribučných sietí** a zvýšenie energetickej efektívnosti sú potrebné.
- **Recyklácia komunálneho odpadu** dosiahla v roku 2015 len 15 %, tretiu najnižšiu hodnotu v EÚ.
- Takmer 20 % obyvateľstva miest je vystavených nadmernému **znečisteniu vzduchu**.

Inklúzia (5.73)

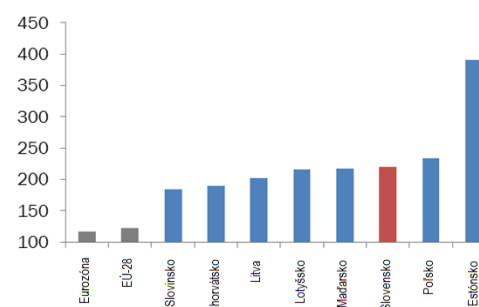
- **Pretrvávajú významné regionálne rozdiely**. Príjem na obyvateľa na východe (upravený cez PPP) bol v roku 2015 len 53 % priemeru EÚ. Nerovnaký prístup k financovaniu predstavuje veľké obmedzenie rastu vo vzdialených regiónoch.
- **Zamestnanosť** v mestských oblastiach dosahuje 75 %; **vo vidieckych oblastiach zostáva na približne 60 %** (2016). Mobilitu brzdí obmedzená dopravná infraštruktúra a slabo vyvinutý trh prenájmov.
- Viac ako **13 % mladých ľudí na východe nepracuje ani neštuduje** (8,6 % v Bratislave, 2016). Kvalita vzdelania je nízka a verejné výdavky pod priemerom EÚ.
- **Zamestnanosť žien (62,7 %, 2016) zaostáva za mužmi (76,9 %)**. Rómske komunity, najmä mladé, čelia ďalším bariéram.

Pokrytie cestnou sieťou a nezamestnanosť

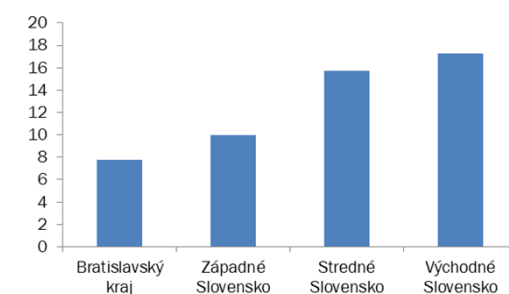
Zdroj: EK 2016

Podiel hrubej spotreby energie na HDP

Zdroj: Eurostat

Mladí mimo zamestnania i vzdelávania

Zdroj: Eurostat

3. Priority vlády a zapojenie dotknutých subjektov

3.1. Reformné priority vlády

Vláda vypracovala Národný program reforiem Slovenskej republiky na roky **2017-2019** s nasledujúcimi prioritami:

- **Riešenie nezamestnanosti:** Pokračovanie reformy služieb zamestnanosti, zmeny v poskytovaní sociálnych dávok, nástroje na integráciu nízkokvalifikovaných a dlhodobo nezamestnaných, opatrenia na podporu investícií do výskumu a vývoja a podporu podnikania (vrátane akčného plánu pre MSP).
- **Riešenie regionálnych nerovností:** Zákon o podpore najmenej rozvinutých okresov (2015) sa realizuje - široký prístup, ktorý obsahuje dotácie na relokáciu pracovnej sily, výnimky zo sociálnych platieb a poistenia v nezamestnanosti pre zamestnávateľov, inkluzívne vzdelávanie a starostlivosť o deti, ako aj investície do dopravy a miestnej infraštruktúry.
- **Boj proti korupcii a zlepšovanie vlády zákona:** Reformy súdnictva, akčný plán boja proti korupcii, reformy podnikateľského prostredia, zjednodušovanie administratívy, zavedenie e-governmentu a zvyšovanie efektívnosti výberu daní.
- **Podpora dobre fungujúceho štátu:** Reformy systému vzdelávania a zdravotníctva, usmernenia pre politické nominácie, snaha o budovanie inštitúcií a podporu profesionality v štátnej správe.
- **Zabezpečovanie environmentálnej udržateľnosti:** Nízkouhlíková stratégia predpisuje efektívne rozhodovanie o znižovaní GHG, podporu používania obnoviteľných zdrojov energie, zvyšovanie energetickej efektívnosti a budovanie energetických spojení s inými krajinami.

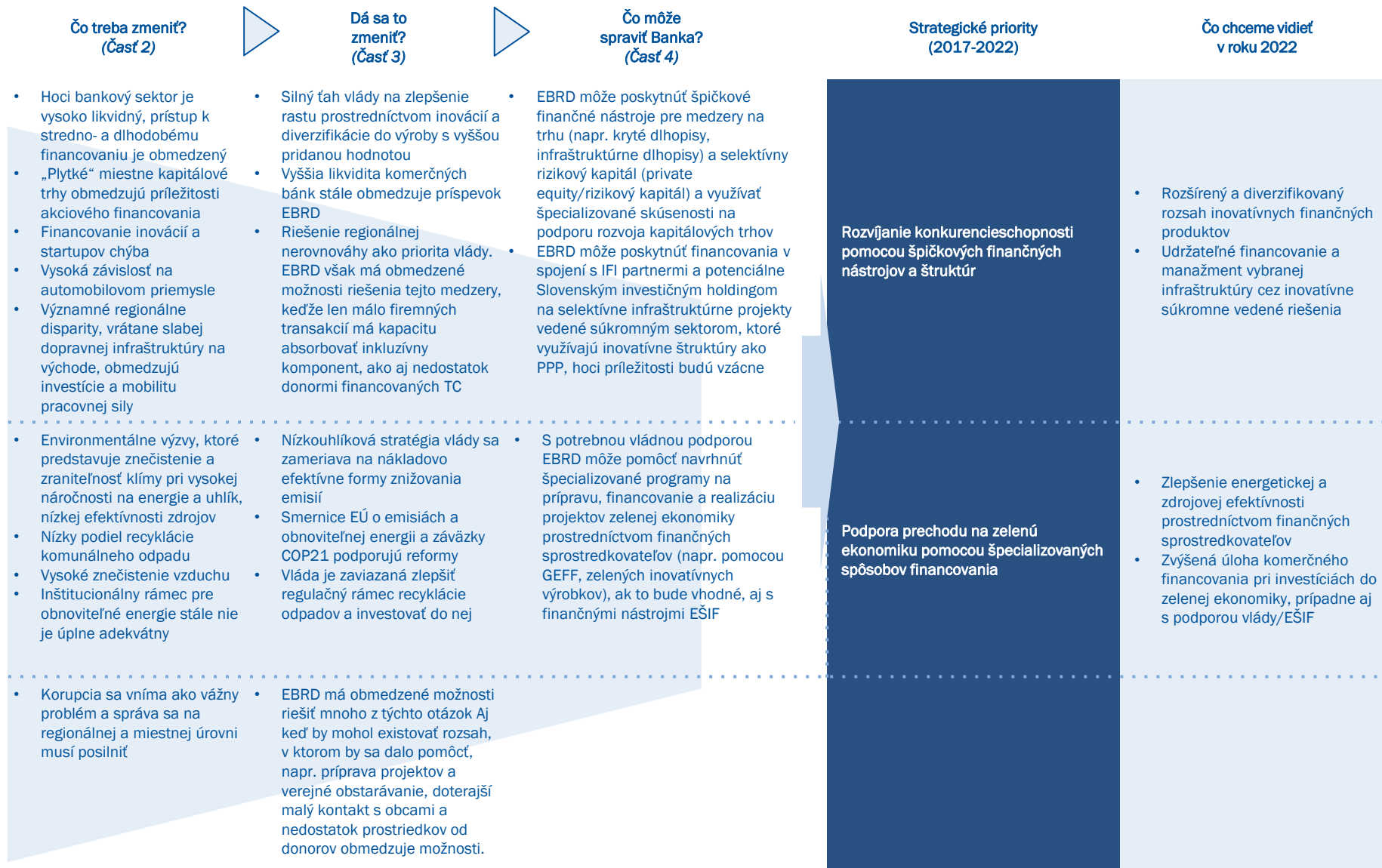
3.2. Reformné oblasti EBRD všeobecne dohodnuté s úradmi

- Potreba ďalšieho rozvoja kapitálového trhu pomocou investícií a poradenskej podpory, vrátane krytých dlhopisov
- Vhodnosť rozvojových inovatívnych finančných nástrojov, vrátane podpory EŠIF tam, kde sa to dá
- Trhová potreba dodatočných nástrojov a mechanizmov na podporu „zeleného“ financovania so súčasným uznaním, že často bude potrebná vládna podpora

3.3. Kľúčové správy od občianskej spoločnosti pre EBRD

- Existuje veľká potreba zvýšenia energetickej efektívnosti vo firemnom a komunálnom sektore.
- Inovácie zaostávajú a potrebujú systematickejšiu podporu.
- Verejná správa vrátane rozdeľovania fondov EÚ musí byť efektívnejšia a lepšie koordinovaná, hoci iniciatívy ako projekt Hodnota za peniaze vyzerajú sľubne.
- Korupcia sa vníma ako vážny problém.
- Krajina potrebuje dosiahnuť vyššiu udržateľnosť, aby sa pripravila na zníženie alokácie fondov EÚ po roku 2020.

4. Definovanie priorít stratégie EBRD pre Slovenskú republiku

5. Rámec činností a výsledkov

Priorita 1: Rozvíjanie konkurencieschopnosti pomocou špičkových finančných nástrojov a štruktúr

Ciele (Výsledky)	Činnosti (Výstupy)	Sledovacie ukazovatele
<p>Rozšírený a diverzifikovaný rozsah inovatívnych finančných výrobkov</p> <p>Udržateľné financovanie a manažment vybranej infraštruktúry cez inovatívne súkromne vedené riešenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> Rozvoj kapitálových trhov aj cez kryté dlhopisy a iné kapitálové nástroje Pokračovanie spolupráce s úradmi na zmenách existujúcej legislatívy v oblasti krytých dlhopisov Podpora rozvoja dlhodobého a inovačného financovania pomocou nových alebo špičkových finančných nástrojov ako selektívne akcie (cez regionálne private equity fondy a fondy rizikového kapitálu a potenciálne aj cez priame VCIP investície) a preklenovacie nástroje, vrátane prístupu na kapitálové trhy. Podpora inovatívnych štruktúr financovania dopravnej a komunálnej infraštruktúry, vrátane infraštruktúrnych dlhopisov a selektívnych PPP, podľa možnosti na riešenie regionálnych nerovnováh. 	<ul style="list-style-type: none"> Zavedenie nových alebo inovatívnych nástrojov kapitálového trhu s pomocou Banky (vrátane krytých dlhopisov) (<i>Počiatočný stav – N/A</i>) Počet financovaných spoločností zameraných na inovácie a/alebo rast cez akciové fondy (<i>Počiatočný stav – 0</i>) PPP/koncesie a/alebo súvisiace infraštruktúrne služby outsourcované do súkromného sektora (<i>kvalitatívny účet, Počiatočný stav – N/A</i>)

5. Rámec činností a výsledkov

Priorita 2: Podpora prechodu na zelenú ekonomiku pomocou špecializovaných spôsobov financovania

Ciele (Výsledky)	Činnosti (Výstupy)	Sledovacie ukazovatele
<p>Zlepšenie energetickej a zdrojovej efektívnosti prostredníctvom finančných sprostredkovateľov</p> <p>Zvýšená úloha komerčného financovania pri investíciách do zelenej ekonomiky, prípadne aj s podporou vlády/EŠIF</p>	<ul style="list-style-type: none">• Podpora prostredníctvom finančných sprostredkovateľov pre investície do energetickej a zdrojovej efektívnosti a inovatívnych technológií zelenej ekonomiky vo verejnom i súkromnom sektore.• Za podmienky zapojenia a finančnej podpory príslušných vládnych orgánov, pomoc pri návrhu a realizácii finančných investícií do projektov zelenej ekonomiky (najmä použitie a úprava EBRD GEFF a produktov Zelených inovácií pre Slovenskú republiku), ak to bude možné, využitie EŠIF na investičné a poradenské služby.	<ul style="list-style-type: none">• Energia ušetrená v spojení s činnosťou Banky v GJ/rok (<i>Počiatočný stav - 0</i>)• Inštalovaná kapacita obnoviteľnej energie s podporou Banky (v MW) (<i>Počiatočný stav - 0</i>)

6. Mapovanie doplnkovosti medzinárodných partnerov v oblastiach podnikania EBRD

OBLASTI PODNIKANIA EBRD		Sektory														Iné						
		Konkurenčné				Ener- gia		Infraštruktúra				Finančné				Prechod na zelenú ekonomik u		Inklúzia				
Indikatívne ročné investície/ granty (ak nie je uvedené inak, priemer za 2013- 2015 bez rozpočtovej podpory)		Pódohospodárstvo	Všeobecný priemysel	Nehnuteľnosti	IT	Prírodné zdroje	Elektrina	Voda a odpadová voda	Mestská doprava	Cesty	Železnice	Bankovníctvo	Poistenie	Financovanie MSME	Private equity	Kapitálové trhy	Efektívne využitie vody	Efektív. využitie materiálov	Udržateľná energia	Pohľadie	Mládež	Región
EÚ	2 186 mil. EUR *	€P			€P	€P			€P	€P	€P			€P			€P		€P	€P	€P	€P
EIB	730 mil. EUR	€P	€P			€P	€	€	€P	€P				€			€P	€P		€P	€P	€P
CEB	232 mil. EUR							€	€					€					€		€	€
EIF	101 mil. EUR													€	€						€	
EBRD	129 mil. EUR														€	€P	€	€	€			

€	Oblasť významného investovania	●	Zameranie najmä na súkromný sektor
P	Oblasť významného politického dialógu	○	Zameranie najmä na verejný sektor

Oblasti budúcej spolupráce

Konkurencieschopnosť:

Skúmanie príležitostí podpory firemného sektora pomocou využitia fondov EÚ a spolufinancovania EIB

Prechod na zelenú ekonomiku:

Využitie EŠIF a iných fondov EÚ dostupných na sprostredkované financovanie zlepšenia energetickej a zdrojovej efektívnosti

Pozn. Mapovanie aktivity IFI na základe verejne dostupných informácií. Za významné investície IFI sú pokladané také, ktoré tvoria viac ako 5% ročného objemu, podpísané po r. 2013
* Pridelené na r. 2014-2020

7. Riziká pri realizácii, environmentálne a sociálne dopady

Riziká realizácie stratégie	Pravdepo-dobnosť	Vplyv	Environmentálne a sociálne dopady
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obmedzenie príspevku: Schopnosť Banky identifikovať investičné príležitosti pre financovanie EBRD, ktoré sú doplnkové k existujúcim dostupným zdrojom financovania v krajine. ▪ Úzke partnerstvo s vládou bude kľúčové rovnako pri identifikovaní príležitostí na financovanie/rámce (možno paralelne s EŠIF) a na prístup k potrebnému TC financovaniu. 	 	 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Posúdenie a manažment EaS dopadov, Zapojenie dotknutých subjektov: Zabezpečenie riadneho posúdenia a minimalizácie priamych, nepriamych a kumulatívnych EaS dopadov projektov, zmysluplné zapojenie dotknutých subjektov, najmä pri veľkých infraštruktúrnych a energetických projektoch. ▪ Pracovná sila a pracovné podmienky: Zabezpečenie, že HR politika a pracovná prax klientov je v súlade s požiadavkami EBRD, riešenie potenciálnej diskriminácie na pracovisku a podpora rovnakých príležitostí. ▪ Efektívnosť zdrojov a prevencia pred znečistením a jeho riadenie: Zabezpečenie súladu so smernicami EÚ a posúdenia primeraných alternatív na identifikovanie investícií, ktoré podporujú prechod Slovenskej republiky na konkurencieschopnejšiu, nízkouhlíkovú a zdrojovo efektívnu ekonomiku a posilňujú jej odolnosť voči klimatickej zmene. ▪ Zdravie a bezpečnosť: Podpora pri zlepšovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci i v komunite najmä v infraštruktúrnych a energetických projektoch. Na zlepšenie bezpečnosti ciest môžu byť potrebné prostriedky TC. ▪ Nadobúdanie pozemkov, nedobrovoľné presídlenie a hospodárske vytlačenie: Líniové infraštruktúrne projekty si môžu vyžadovať nadobúdanie pozemkov a nehnuteľností; klienti môžu potrebovať pomoc so zápisom vlastníctva pozemkov. Klienti budú potrebovať zabezpečiť, poskytnutie odškodnenie a obnovy živobytia v súlade s požiadavkami Banky. Zvláštna pozornosť môže byť potrebná pri presídľovaní a presune neformálnych užívateľov pozemkov a rómskych komunít. ▪ Zachovanie biodiverzity a udržateľná správa živých prírodných zdrojov: Projekty obnoviteľných energií a infraštruktúry môžu mať dopady, ktoré zasahujú do citlivých biotopov, lokalít Natura 2000 a iných cenných biotopov a biodiverzity alebo ich fragmentujú. Zabezpečiť dôkladné posúdenie biodiverzity projektov, aby sa predišlo dopadom alebo sa minimalizovali. ▪ Kultúrne dedičstvo: Zabezpečiť vhodné procesy posúdenia na identifikáciu a konzultovanie s kľúčovými dotknutými subjektmi kvôli ochrane kultúrneho dedičstva. ▪ Finanční sprostredkovatelia: Zabezpečiť, že FI partneri majú primerané EaS kapacity a zavedené postupy na riadenie rizika.

8. Hodnotenie spolufinancovania donorov

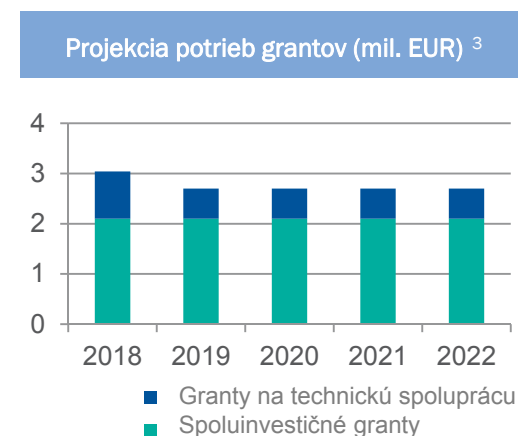
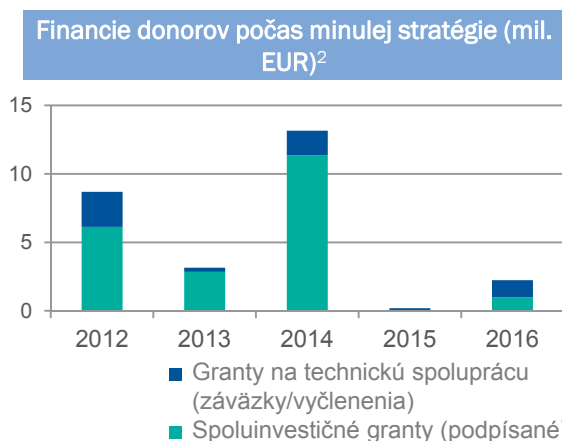
8.1. Zhodnotenie potreby grantov na obdobie novej Stratégie pre krajinu

- Financovanie prechodu na zelenú ekonomiku a selektívnych inovatívnych infraštruktúrnych projektov si pri príprave a podpore realizácie takýchto investícií môže vyžadovať donormi financovanú technickú spoluprácu. **Očakávané grantové potreby sú v súlade s úrovňami z minulosti.**

8.2. Potenciálne zdroje grantových prostriedkov

- Bilaterálne fondy zo Slovenskej republiky:** krajina má bilaterálny Fond technickej spolupráce Slovenskej republiky - EBRD. Ďalej existuje Zelený technický účet Slovenska - EBRD, ktorý poskytuje financovanie oprávneným projektom v oblasti udržateľných energií prostredníctvom miestnych bánk („SlovSEFF Program ozelenenia“). Jeho využitie obsahuje technickú pomoc, investičné granty a platby stimulov.
- Bilaterálni donori:** vzhľadom na pokročilý stav prechodu v Slovenskej republike budú pravdepodobne k dispozícii veľmi obmedzené prostriedky od iných bilaterálnych donorov.
- EÚ:** EBRD bude skúmať možnosti pristupovať k EŠIF alokovaným Slovenskej republike za účelom podpory vybraných transakcií. Prístup k takýmto fondom bude potrebný na to, aby pokračovala GET činnosť Banky.

Vybrané ukazovatele dostupnosti		
Poradie v regionálnych percentiloch EBRD ¹		
HDP na obyvateľa (PPP, USD)	29 105	9.
Príjemca ODA	Nie	N/A

1. Vykazované ako podiel krajín EBRD (COOs ODA v prípade ukazovateľa ODA) s horším skóre ako Slovenská republika.

2. Údaje o TC za 2012-2015 vychádzajú zo záväzkov ku koncu marca 2016 (posledný dostupný dátum pred migráciou dát do nového Systému prostriedkov od donorov). Údaje o TC za 2016 vychádzajú z označenia na úrovni projektov za rok 2016.

3. Podľa súčasného zásobníka k 29. augustu 2017.

PRÍLOHA

Slovenská republika je zaviazaná v praxi realizovať a realizuje princípy demokracie s viacerými politickými stranami, plurality a trhovej ekonomiky v súlade s článkom 1 Dohody o založení Banky.

Krajina počas procesu získavania členstva v EÚ v roku 2004 skonsolidovala svoj demokratický systém a naďalej v konsolidácii pokračuje. Ústava Slovenskej republiky garantuje existenciu demokratických inštitúcií, zmeny vlády prostredníctvom pravidelných volieb so súťažou politických strán a rešpektovanie základných práv a slobôd. Demokratickú kontrolu a rovnováhu ďalej posilňuje existencia dynamickej občianskej spoločnosti a nezávislých médií. Pretrvávajúca výzva spočívajúca v nízkej dôvere verejnosti v súdnicstvo sa rieši reformami, na budovanie verejnej dôvery však bude potrebné ďalšie pokračovanie úsilia.

Slobodné voľby a reprezentatívna vláda

Slovenská republika je parlamentnou republikou s viacerými politickými stranami, rozdelením moci a fungujúcim a stabilným systémom demokratickej kontroly a rovnováhy, ktorý je zakotvený v Ústave a v praxi sa dodržiava. Hlavou štátu je prezident, ktorý má prevažne formálne právomoci, má však právo menovať sudcov Ústavného súdu a vetovať legislatívu. Prezident sa volí na najviac dve po sebe idúce volebné obdobia priamym všeľudovým hlasovaním. Väčšinu výkonnej moci má predseda vlády, ktorý zastupuje majoritnú stranu alebo majoritnú koalíciu v 150-člennom jednokomorovom parlamente. Parlament sa volí každé štyri roky jednoobvodovým pomerným systémom. Demokratické postupy legislatívneho dohľadu sú zavedené. Vládu na odporúčanie predsedu vlády menuje prezident a potvrdzuje parlament. Všetky nedávne parlamentné a prezidentské voľby v Slovenskej republike prebehli v súlade s medzinárodnými štandardmi, bola v nich konkurencia a voliči si vybrali slobodne a férovo. V poslednom volebnom cykle zároveň Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) vyjadrila znepokojenie kvôli nízkej miere transparentnosti vo financovaní kampane. Zvolení predstavitelia majú plné právomoci vládnuť, nie sú obmedzení nedemokratickým právom veta, aj keď vnímanie úzkeho prepojenia medzi politickými a podnikateľskými záujmami oslabilo dôveru verejnosti v politický proces.

Občianska spoločnosť, médiá a participácia

Slovenská republika má dynamickú a nezávislú občiansku spoločnosť, v ktorej watchdogové organizácie zohrávajú významnú úlohu pri zabezpečovaní dohľadu verejnosti nad činnosťou vlády, vrátane oblastí verejného obstarávania a korupcie. Sloboda zhromažďovania a spolčovania nie je obmedzená a občania môžu slobodne vstupovať do politických a občianskych skupín, ako aj do odborov, odborných a náboženských združení. Celkový počet subjektov občianskej spoločnosti, ktoré registruje Ministerstvo vnútra, presahuje 35 000. Organizácie občianskej spoločnosti sa zúčastňujú procesu tvorby politiky prostredníctvom pravidelných konzultácií s predstaviteľmi o koncepciách politiky a návrhoch legislatívy. Organizácie občianskej spoločnosti však vyjadrili znepokojenie kvôli obmedzeným zdrojom iného ako štátneho financovania a slabým stimulom súkromnej filantropie, kvôli čomu je ohrozená udržateľnosť niektorých organizácií.

Slovenská republika má dobre rozvinutý systém viacerých strán a viac ako 50 oficiálne registrovaných politických strán. Od začiatku slovenskej nezávislosti mali príležitosť zostavovať vlády rovnako stredopravé ako stredolavé strany. V posledných rokoch podpora verejnosti pre bežné politické strany poklesla, pričom stále rastúci počet celoštátnych a miestnych volieb vyhrávajú nezávislí kandidáti, a to vrátane posledných prezidentských volieb.

Slovenská republika má živé, rôznorodé a nezávislé médiá, ktoré využívajú slobodu skúmať politiku vlády a vyšetrovať obvinenia z korupcie. Používanie internetu nie je obmedzené.

Vláda zákona a prístup k spravodlivosti

Legislatívne a inštitucionálne záruky vlády zákona a nezávislosti súdництва sú zavedené. Ústava každému zaručuje právo na spravodlivý proces a občanov nemožno svojvoľne uväzniť ani zadržať. Zákon sa vzťahuje rovnako na vládu i občanov. Súdnictvo je nezávislé, systém spravodlivosti však vykazuje nerovnomernú celkovú efektívnosť, najmä v dĺžke súdnych konaní, a dôvera verejnosti v integritu sudcov je nízka. Za kľúčovú prioritu označil súdnu reformu prezident aj predseda vlády a viacero dôležitých krokov sa aj vykonalo, vrátane menovania nového predsedu Súdnej rady a reformy postupu výberu sudcov. Previerky sudcov na základe informácií poskytnutých slovenským Národným bezpečnostným úradom však vyvolali obavy o nezávislosť súdnictva.¹ Skutočnosť, že prezident odmietol menovať niektorých kandidátov navrhnutých na uprázdnené miesta na Ústavnom súde, má navyše vplyv na fungovanie tohto súdu.²

V indexe vnímania korupcie organizácie Transparency International za rok 2016 je Slovenská republika na 54. mieste zo 176 posudzovaných krajín. Hoci jej bodové hodnotenie sa v porovnaní s rokom 2015 nezmenilo (51), korupcia zostáva výzvou. V minulosti boli politické strany napravo i naľavo od stredu zapojené do množstva korupčných škandálov na vysokej úrovni, čo vyvolalo odstúpenie niekoľkých ministrov a predsedu parlamentu. Správa Európskej komisie o Slovensku za rok 2017 naznačuje, že hoci vláda vykonala viacero opatrení na zvládnutie korupcie, doteraz mali len obmedzený dopad.³ Nezávislý orgán, ktorého úlohou by bolo bojovať proti korupcii, neexistuje.

Programové vyhlásenie novej koalície vlády identifikuje boj s korupciou ako jednu zo svojich kľúčových priorít, vrátane zlepšenia transparentnosti procesu verejného obstarávania. V januári 2017 bolo podpísané Memorandum o porozumení s OECD. To pomôže posilniť spoluprácu na zvyšovaní transparentnosti a boji proti korupcii vo verejnom sektore. Prvým výstupom tejto iniciatívy bolo posúdenie kľúčovej legislatívy, ktorá súvisí s bojom proti korupcii v Slovenskej republike.⁴ Vo februári 2017 bol prijatý zákon o registri partnerov verejného sektora (takzvaný protischránkový zákon). Ten odhalí pozadie spoločností, ktoré nakladajú s verejnými financiami.

Občianske a politické práva

Základné slobody prejavu, informácií, náboženská sloboda, sloboda svedomia, pohybu, spolčovania a vlastníctva súkromného majetku sú plne zaručené Ústavou a v praxi sa široko dodržiavajú. Slovenská republika zriadila inštitúcie na dohľad nad dodržiavaním občianskych práv, ktoré zodpovedajú najlepšej európskej praxi. Ženy sú v parlamente menej zastúpené (30 zo spolu 150 miest), hoci sú dobre zastúpené na Najvyššom súde (45 zo spolu 84 členov). Zastúpenie žien vo vláde však všeobecne zostáva nízke, v 15-člennom kabinete sú len dve ženy-ministerky.

Stratégia integrácie rómskej populácie do roku 2020 je zavedená a orgány vynaložili úsilie na to, aby sa pustili do inklúzie rómskych komunít. Znepokojenie však existuje v oblasti práv rómskej komunity. Kým politické práva iných menšín sa všeobecne rešpektujú, Rómovia sú vo volených orgánoch na celoštátnej i miestnej úrovni zastúpení menej, aj keď prvý rómsky poslanec parlamentu bol zvolený v minulých voľbách. V apríli 2015 Európska komisia začala voči Slovenskej republike konanie o porušení antidiskriminačnej legislatívy EÚ pri zaobchádzaní s rómskymi deťmi. Index rómskej inklúzie EK poznamenáva, že viac ako polovica rómskych detí sa umiestňuje do zvláštnych a segregovaných škôl alebo tried.⁵ Aj OSN v rámci svojho Všeobecného pravidelného preskúmania z roku 2014 požiadala, aby Slovenská republika riešila otázku diskriminácie Rómov v školách.

1. Európska komisia (2017): Správa o Slovensku 2017, str. 36; dostupné na: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-european-semester-country-report-slovakia-en_0.pdf

2. Európska komisia (2017): Správa o Slovensku 2017, str. 36; dostupné na: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-european-semester-country-report-slovakia-en_0.pdf

3. Európska komisia (2017): Správa o Slovensku 2017, str. 36; dostupné na: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-european-semester-country-report-slovakia-en_0.pdf

4. <http://www.oecd.org/gov/ethics/Assessment-anti-corruption-legislation-Slovak-Republic.pdf>

5. Európska komisia (2016): Správa o Slovensku 2016, str. 26; dostupné na: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2016/cr2016_slovakia_en.pdf

Príloha - Politické zhodnotenie v kontexte článku 1

Výbor Rady Európy pre predchádzanie mučeniu a neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu navštívil Slovenskú republiku v roku 2013 a poznamenal, že hoci väčšina ľudí nedávno zadržaných políciou nepodala sťažnosti, existovalo niekoľko prípadov, o ktorých sa informovalo, kde sa polícia mala dopustiť nesprávneho zaobchádzania a ktoré neboli účinne vyšetrené.⁶

6. Rada Európy; Správa vláde Slovenskej republiky o návšteve Európskeho výboru pre predchádzanie mučeniu a neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu a trestaniu v Slovenskej republike, <http://www.cpt.coe.int/documents/svk/2014-20-inf-eng.pdf>